

ЗНАЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Грушка А. О., студ. (група УЗ-71, ФММ КПІ ім. Ігоря Сікорського); Полукаров О. І., к.т.н., доцент (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)

Анотація. Розглянуто сутність поняття «охорона праці» та визначено її ключові аспекти. Сформовано спектр заходів, які використовуються сучасними підприємствами при забезпеченні високого рівня охорони праці та підтримці безпечних умов роботи. Визначено роль впровадження належних процесів та узагальнено їх значущість у функціонуванні організації.

Ключові слова: охорона праці, безпека, заходи з охорони праці, цінність життя, право на охорону праці.

Abstract. The essence of the concept of "labor protection" is considered and its key aspects are defined. A range of measures used by modern enterprises in ensuring a high level of labor protection and maintaining safe working conditions. The role of implementation of proper processes is determined and their significance in the functioning of the organization is generalized.

Keywords: labor protection, safety, labor protection measures, value of life, right to labor protection.

Вступ. Проблема відсутності належних заходів з охорони праці в діяльності підприємства сьогодні особливо гостро відчувається. В умовах глобалізації, постійного розширення та вдосконалення, необхідності залишатися конкурентоспроможними підприємства мають постійно бути в русі. Це супроводжується залученням працівників до постійної роботи, навіть понад робочий час. У результаті, знижується працездатність робітників, підвищується рівень стресу, зникає мотивація.

Аналіз стану питання. Компанії все ще знаходяться на стадії усвідомлення важливості впровадження відповідних заходів з охорони праці для забезпечення комфортних та безпечних умов роботи власним працівникам. Сьогодні дане питання є як ніколи актуальним і вивчається більш детально, адже потребує чималої уваги з боку керівництва підприємства.

Мета роботи: проаналізувати значення охорони праці в рамках організації, висвітлити ключові заходи дотримання безпечних умов роботи та визначити їх вплив на діяльність сучасного підприємства.

Методики, матеріали і результати досліджень. У зв'язку з інтенсивним розвитком виробничої сфери та певним прогресом у появі нових видів діяльності, охорона праці в сучасному світі стає все більш вагомим на підприємстві.

Охорона праці являє собою систему забезпечення безпеки роботи, збереження життя і здоров'я працюючих в процесі усієї їхньої трудової діяльності.

Охорона праці має зв'язок практично з кожною стороною життєдіяльності людини. Вона переплітається з великою кількістю технічних і гуманітарних наук, виконуючи одне з найбільш важливих завдань – збереження життя і здоров'я людини при виконанні будь-яких робіт.

Соціальною сутністю охорони праці є підтримка здоров'я і працездатності економічно активного населення на максимально можливому рівні, а також соціальний захист потерпілих на виробництві та членів їх сімей.

Економічною сутністю охорони праці є мінімізація втрат працівників при здійсненні ними виробничої діяльності шляхом запобігання випадків виробничого травматизму та професійної захворюваності.

Охорона праці може розглядатися в трьох ключових аспектах [1]:

- як інститут трудового права – система правових норм, що спрямовані на забезпечення безпечних та комфортних умов праці робітників;

- як елемент трудових правовідносин – права і обов'язки працівника і роботодавця (чи адміністрації підприємства) щодо дотримання вимог безпеки праці – безпечна експлуатація техніки і безпечне здійснення технологічних процесів;

- як суб'єктивне право працівника – законодавче закріплення становища працівників, при якому їм повинні бути гарантовані безпечні умови праці.

Охорона праці сьогодні охоплює широке коло заходів, серед яких варто виділити:

1. Правові заходи з охорони праці – створення системи правових норм, що встановлюють стандарти безпечних і здорових умов праці та правових засобів щодо забезпечення їх дотримання.

2. Соціально-економічні заходи щодо охорони праці – дії державного стимулювання роботодавців щодо підвищення рівня охорони праці (заходи зовнішнього стимулювання), встановлення компенсацій і пільг при виконанні робіт у шкідливих і небезпечних умовах праці, обов'язкове соціальне страхування і виплата компенсацій при виникненні професійних захворювань і виробничих травмах (заходи внутрішнього стимулювання).

3. Організаційно-технічні заходи з охорони праці полягають у створенні системи управління охороною праці – єдиного комплексу взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою елементів, які визначають політику і цілі в галузі охорони праці в конкретній організації, а також процедури по досягненню поставленої мети.

4. Санітарно-гігієнічні заходи з охорони праці передбачають проведення робіт, спрямованих на зниження рівня впливу на працівників шкідливих і небезпечних виробничих факторів з метою забезпечення сприятливих умов праці і запобігання професійних захворювань.

5. Лікувально-профілактичні заходи з охорони праці включають організацію попередніх, періодичних і позачергових медичних оглядів, обов'язкових психіатричних оглядів працівників, видачу лікувально-профілактичного харчування.

6. Реабілітаційні заходи з охорони праці полягають в здійсненні комплексу заходів, спрямованих на відновлення здоров'я і підвищення працездатності працівників, які постраждали в результаті нещасного випадку та при наявності професійних захворювань.

Однією з ключових проблем охорони праці на підприємстві є порушення трудового режиму (режиму праці і відпочинку) працівників. Варто відзначити, що навіть незначні відхилення від нормального трудового режиму, який визначений законодавством і трудовим договором, ведуть до різкого збільшення таких негативних чинників, як:

- нестача часу на відведений відпочинок, що призводить до частоті втоми;
- розсіяність на робочому місці;
- часта дратівливість;
- зниження рівня працездатності;
- зростання ризику виникнення захворювання;
- поспіх через бажання закінчити роботу якомога швидше.

Всі перераховані вище фактори негативно впливають на загальний результат діяльності підприємства, підвищують рівень аварійності, виробничий травматизм та захворюваність.

Один із напрямків вирішення проблеми охорони праці полягає в суворому дотриманні режиму праці та відпочинку, виключенні необхідності залучати працівників до робіт, які тривають довше встановленого часу, і роботи у вихідні дні. Але в разі, якщо відповідно до особливостей виробництва все ж неможливо виключити можливі переробки, потрібно максимально знизити негативні наслідки впливу шкідливих і небезпечних факторів, проводити ефективні профілактичні та реабілітаційні заходи.

Якщо говорити про роль охорони праці на підприємстві, то в першу чергу вона відображена в тому, що життя і здоров'я людини є найвищою цінністю. Керівництво не повинно залишати без уваги впровадження необхідних заходів безпеки, що є першочерговою умовою в робочому процесі. Крім цього, кожна людина на підприємстві – цінний ресурс, що має певні знання, уміння і навички.

По-друге, в умовах правильно організованої роботи по забезпеченню безпеки праці підвищується дисциплінованість працівників на підприємстві, зростає продуктивність праці, знижується кількість нещасних випадків, збоїв обладнання та інших несприятливих ситуацій.

По-третє, охорона праці, крім забезпечення безпеки працівників під час виконання ними службових обов'язків, включає:

- організацію повноцінного відпочинку та харчування працівників в період перерв;
- забезпечення працівників необхідним спецодягом, гігієнічними засобами та приладдям захисту;
- реалізацію певних соціальних пільг і гарантій.

Саме правильний підхід до організації охорони праці на виробництві, раціональне застосування, у тому числі і нематеріальних стимуляторів дають

працівникам почуття стабільності, захищеності власних прав та інтересів, уваги з боку керівництва. Налагоджена охорона праці знижує плинність кадрів, що, в свою чергу, позитивно діє на загальне функціонування підприємства.

Таким чином, зростання значущості безпеки життя і здоров'я працівників на підприємстві призведе до розвитку наступних процесів [2]:

- комфортні та нешкідливі умови здійснення професійної діяльності як один із факторів, що впливають на продуктивність і безпеку праці, здоров'я працівників;

- соціальне значення охорони праці полягає у підтримці зростання ефективності суспільного виробництва шляхом безперервного вдосконалення і поліпшення умов праці, підвищення рівня безпеки, зниження виробничого травматизму і захворюваності;

- зростання продуктивності праці в результаті збільшення фонду робочого часу за рахунок скорочення простоїв шляхом попередження передчасної втоми.

Також важливу роль у зростанні продуктивності праці та підвищенні значення питань охорони праці в колективі грають психологічні засоби забезпечення безпеки праці, які об'єднують фактори, що визначають психологічний клімат у виробничому колективі, забезпечення духовної сумісності його членів, враховують професійний підбір кадрів, підготовку і навчання безпечним методам праці нових робітників підприємства.

Згідно Закону України «Про охорону праці» кожен працівник має право на охорону праці та безпечні умови праці.

Право на охорону праці – це право працівника, що реалізується при його працевлаштуванні і під час роботи на підприємстві. Забезпечити його здійснення зобов'язаний роботодавець та його адміністрація.

Таким чином, роль охорони праці має велике значення, нехтування принципами і правилами реалізації відповідних заходів часто призводить до сумних наслідків.

На сьогоднішній день питання безпеки та охорони праці є важливими і актуальними для будь-якого підприємства. Охорона праці – один з основних елементів в управлінні сучасною організацією.

Отже, створення, а також постійна підтримка ефективної системи управління охороною праці, яка буде грати роль сполучної ланки між різноманітним проблем гігієни і безпеки виробничого середовища та інструментами забезпечення мінімізації негативних наслідків їх впливу на персонал, має стати одним з головних пріоритетів соціальної політики сучасного підприємства.

Висновки. Наведені дані свідчать про важливість розгляду питання широкого впровадження в поточну діяльність підприємства обґрунтованих заходів з охорони праці, оскільки вони є засобом забезпечення комфортних та безпечних умов роботи працівників, що з одного боку є законодавчо визначеним обов'язком роботодавця, а з іншого – йде на користь загальному процвітанню організації.

Отже, сучасні підприємці мають переглянути власне уявлення про охорону праці, усвідомити її роль в досягненні максимальних фінансово-економічних показників та успіхів у результатах діяльності компанії на ринку.

Література

1. Брусенцов С. Г. Роль охраны труда на производстве. Электронное научное издание «Концепт»: сб.н.р. 2015. №12. URL: <http://e-koncept.ru/2015/15423.htm> (дата обращения: 21.03.2021).
2. Зільберман, А. С. Роль охорони праці та її стан на сучасному виробництві. Електронне наукове видання «Молодий вчений»: зб.н.р. 2019.№6 (244). URL: <https://moluch.ru/archive/244/56297> (дата звернення: 21.03.2021).